

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

27 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Karolina Obrębska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 27 lutego 2023 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. we W.

przeciwko R. G. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda i pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach

z dnia 21 września 2022 r.

sygn. akt I C 1331/21

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1. w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 796,68 zł (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i 68/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty;

b) w punkcie 3. w ten sposób, że kosztami procesu obciąża pozwanego w całości i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 217 zł;

II. oddala apelację powoda w pozostałej części;

III. oddala apelację pozwanego;

IV. kosztami postępowania apelacyjnego obciąża w całości pozwanego i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 200 zł.

/-/ Karolina Obrębska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 18 stycznia 2021 r. powód (...) Bank SA we W. domagał się od pozwanego R. G. (2) zapłaty kwoty 1796,68 zł tytułem zwrotu pożyczki i odsetek, wraz z dalszymi odsetkami. Ponadto domagał się zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 21.09.2022 r. Sąd Rejonowy w Szamotułach:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 672,45 zł wraz z odsetkami:

a) maksymalnymi za opóźnienie od kwoty 661,78 zł od dnia 14 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty,

b) ustawowymi za opóźnienie od kwoty 10,67 zł od dnia 18 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił;

3. kosztami procesu obciążył powoda w 63%, a pozwanego w 37% i z tego tytułu zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 486,71 zł.

Apelacje od wyroku Sądu Rejonowego złożyły obie strony.

Powód, zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo i co do kosztów procesu zarzucając naruszenie:

- art. 6 k.c. przez niewłaściwą wykładnię i przełożenie ciężaru dowodu na stronę powodową;

- art. 230 k.p.c. poprzez nierozpatrzenie przedstawionych dowodów pod względem uznania faktów za udowodnione,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i stąd niewłaściwą ocenę ich mocy i wiarygodności oraz poprzez błąd w ustaleniach faktycznych uznanych za podstawę wyrokowania i nierozpatrzenie dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego;

- art. 386 § 4 k.p.c. przez nierozpoznanie istoty sprawy, nierówne traktowanie stron.

W oparciu o te zarzuty powód domagał się zmiany wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji; a nadto zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Pozwany zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części uwzględniającej powództwo i co do kosztów procesu i zarzucił naruszenie:

- art. 245 k.p.c. oraz art. 253 k.p.c. w zw. z art. 95 ust. 1 i 1a prawa bankowego oraz art. 69 i art. 78a prawa bankowego poprzez ich błędne niezastosowanie w sytuacji, gdy pozwany kwestionował wiarygodność dokumentów przedstawionych przez powoda i gdy te dokumenty mają charakter dokumentów prywatnych; w konsekwencji doszło do błędnego ustalenia istnienia i wysokości zobowiązań pozwanego wobec powoda na moment wezwania i wypowiedzenia, a następnie bezzasadnego zasądzenia roszczenia, gdy powód go nie udowodnił co do wysokości;

- art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 69 ust. 1 prawa bankowego i art. 481 § 1 i 2 k.c. poprzez wyjście ponad żądanie pozwu z uwagi na zasądzenie zaległości wraz z odsetkami za opóźnienie kiedy dochodzono roszczenia związanego z wypowiedzeniem umowy, więc opartego na innej podstawie faktycznej i prawnej.

W oparciu o te zarzuty pozwany domagał się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami procesu w całości, a nadto zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedziach na apelacje strony wniosły o oddalenie apelacji przeciwnika i zasądzenie od apelujących kosztów postępowania odwoławczego, w tym zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 374 k.p.c., gdyż pełnomocnicy stron nie wnieśli o wyznaczenie rozprawy, nie powołali nadto nowych twierdzeń i dowodów. W niniejszej sprawie, prowadzonej

w trybie uproszczonym, Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, w związku z czym, jak stanowi art. 505¹³ § 2 k.p.c., uzasadnienie wydanego przez Sąd Okręgowy wyroku zawiera jedynie wyjaśnienie jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie w przeważającym zakresie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne przedstawione w uzasadnieniu wyroku i przyjmuje je za własne z poniższymi uwagami.

Sąd Rejonowy uwzględnił zarzut pozwanego co do braku skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, gdyż – w ocenie Sądu – powód nie wykazał doręczenia pozwanemu wypowiedzenia umowy przesyłką poleconą. Choć oświadczenie o wypowiedzeniu zawierało ciąg cyfr sugerujących, że jest to numer przesyłki poleconej, lecz dokument „śledzenie przesyłek” z tym samym ciągiem cyfr oraz nazwiskiem pozwanego został sporządzony w języku angielskim, przez co nie pozwalał na ustalenie, że stanowi potwierdzenie doręczenia.

W okolicznościach sprawy przedstawione stanowisko nie zasługiwało na uwzględnienie. W ocenie Sądu odwoławczego materiał dowodowy w postaci dokumentów uzasadnia stanowisko, że o ile powód nie wykazał faktycznej daty doręczenia pozwanemu ostatecznego wezwania do zapłaty zaległości dokonanego pismem z 5.05.2020r. (k. 24) i oświadczenia o wypowiedzeniu umowy z 29.05.2020r. (k. 25), o tyle – w okolicznościach sprawy – istnieją przesłanki do uznania, że doręczenie pozwanemu tych przesyłek nastąpiło z upływem 14 dni od ich nadania na poczcie. Jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy pisma te zawierają dowody ich nadania listem poleconym, co – w odniesieniu do wypowiedzenia - uprawdopodobnia nadto wydruk z platformy „śledzenie przesyłek” na k. 26.

W związku z tym, oceniając wymagalność dochodzonego roszczenia, należy zauważyć, że w świetle art. 61 § 1 k.c. oświadczenie powoda o wypowiedzeniu umowy, aby było skuteczne, musi dojść do adresata w taki sposób, by ten mógł zapoznać się z jego treścią. W konsekwencji takiego uregulowania oświadczenie woli składane innej osobie wywołuje skutki prawne dopiero od momentu dojścia do adresata w rozumieniu art. 61 k.c. i dopiero ta chwila musi być brana pod uwagę przy obliczaniu wszelkich terminów, czy też przy badaniu zachowania nadawcy i odbiorcy oświadczenia. Niedojście oświadczenia do adresata w sposób opisany w art. 61 k.c. oznacza zaś, że oświadczenie woli w ogóle nie zaistniało, choćby decyzja wywołania określonych skutków prawnych została przez nadawcę podjęta i uzewnętrzniona, np. na piśmie (por. red. E.Gniewek „Kodeks cywilny. Komentarz”, C.H.Beck W-wa 2011, s.150, t.3; wyrok SN z 11.04.1982 r. II CR 380/82 OSN 1983/8/117; wyrok SA w Warszawie z 5.02.2013 r. I ACa 954/12).

Akcentuje się w związku z tym, że nawet jeśli oświadczenie woli, którego skuteczność zależy od dotarcia do adresata, jest zawarte w piśmie, to skutki materialnoprawne określone w art. 61 k.c. można wiązać wyłącznie z chwilą doręczenia pisma (nie wyłączając per analogiam momentu doręczenia „zastępczego” z przepisów proceduralnych, po prawidłowym awizowaniu przesyłki pocztowej), a obojętną jest w tym aspekcie chwila jego nadania w placówce pocztowej (por. wyrok SN z 19.07.2012 r. II CSK 655/11 BSNIC 2013/10, s.38; wyrok SA w Warszawie z 15.09.2011 r. III APa 34/11; por. także wyrok SN z 20.01.2004 r. II CK 358/02 Wokanda 2004/9/6).

Nie budzi wątpliwości, że pocztowy dowód doręczenia adresatowi przesyłki jest urzędowym dokumentem potwierdzającym fakt i datę doręczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30.4.1998 r., III CZ 51/98, OSNC 1998, nr 11, poz. 189). Wątpliwości natomiast dotyczą tego, czy – w razie braku dowodu doręczenia - wystarczającym dowodem uznania, że adresat przesyłki mógł zapoznać się z jej treścią, jest dowód nadania przesyłki listem poleconym oraz związanej z tym kwestii ciężaru dowodu.

W doktrynie prezentowane są w tej kwestii rozbieżne poglądy. Przyjmuje się, że wprawdzie dowód nadania listu poleconego nie jest dowodem doręczenia go adresatowi, lecz dowodem *prima facie*, który stwarza domniemanie doręczenia (por. wyrok SN z 17.03.2010r., II CSK 454/09); adresat oświadczenia może to domniemanie obalić wykazując, że nie miał możliwości zapoznania się z treścią oświadczenia. Twierdzi się również, że potwierdzenie nadania listu poleconego oznacza tylko tyle, że przesyłka została złożona w urzędzie pocztowym i nie stwarza domniemania doręczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestia ta nie została jednoznacznie rozstrzygnięta.

W wyroku z dnia 10.10.2002 r., V CKN 1796/00 (OSNC 2004, nr 2, poz. 23) Sąd Najwyższy uznał, że przedłożenie potwierdzenia nadania przesyłki poleconej nie zawsze wystarcza do udowodnienia doręczenia tej przesyłki adresatowi, zwłaszcza w sytuacji, w której adresat konsekwentnie zaprzeczał faktowi jej doręczenia.

W okolicznościach niniejszej sprawy, mając przedstawione poglądy na uwadze, w ocenie Sądu Okręgowego, dowód nadania przesyłki rejestrowanej stanowi dokument urzędowy (art. 17 ustawy Pr. Pocztove w związku z art. 244 § 1 k.p.c.), który nie jest wprawdzie dowodem doręczenia przesyłki adresatowi, lecz będąc dowodem prima facie, stwarza domniemanie doręczenia, które obalić może adresat wykazując, że nie miał możliwości zapoznania się z treścią oświadczenia nadanego przesyłką rejestrowaną. Potwierdzenie nadania przesyłki rejestrowanej można traktować jako dowód, że dotarła ona do adresata, ale wyłącznie w terminie 14 dni wynikającym z Regulaminu doręczeń pocztowych, skoro niewykonaniem usługi powszechnej jest doręczenie przesyłki rejestrowanej lub zawiadomienia o próbie jej doręczenia po upływie 14 dni od dnia jej doręczenia (§ 38 ust. 1 pkt 2 Regulaminu). Nie można natomiast wyprowadzić z tego dokumentu domniemanie doręczenia w krótszym terminie. Poza tym jest regułą, że przesyłki pocztowe rejestrowane są doręczane, a brak doręczenia zwykle powodują szczególne okoliczności, np. błędne zaadresowanie przesyłki. Na takie okoliczności pozwany jednak nie wskazał.

W konsekwencji należy uznać, że z potwierdzenia nadania listem poleconym ostatecznego wezwania do zapłaty w dniu 5.05.2020r. wynika domniemanie jego doręczenia pozwanemu w dniu 19.05.2020r., zaś w odniesieniu do wypowiedzenia umowy – należy domniemywać jego doręczenie w dniu 12.06.2020r.

W takiej sytuacji, gdy pozwany jedynie zaprzeczył okolicznościom doręczenia mu tych przesyłek, lecz jednocześnie nie zaoferował żadnych dowodów przeciwko wskazanym domniemaniom, należy uznać, że powód wykazał sporne okoliczności. Oznacza to, że umowa o przyznanie limitu kredytowego i wydanie karty została skutecznie wypowiedziana, a dochodzone roszczenie stało się wymagalne z upływem zastrzeżonego w umowie 2-miesięcznego okresu wypowiedzenia, tj. 12.08.2020r.

Jednocześnie postępowanie powoda było zgodne z procedurą określoną w art. 75c ustawy prawo bankowe, gdyż treść ostatecznego wezwania do zapłaty z 5.05.2020r. odpowiada wymogom określonym w tym przepisie.

Sąd Okręgowy w pełnym zakresie podziela stanowisko Sądu I instancji co do oceny skuteczności i ważności zawartej przez strony umowy, a nadto mocy dowodowej złożonej dokumentacji bankowej wykazującej stan zadłużenia pozwanego. Strona pozwana nie przedstawiła argumentów świadczących o nieprawidłowości tych twierdzeń.

W ocenie Sądu Okręgowego od dochodzonej w pozwie kwoty należały się odsetki ustawowe za opóźnienie. Wypowiedzenie umowy przez bank w wyniku jej naruszenia przez kredytobiorcę, m.in. poprzez zaniechanie lub nieterminowe dokonywanie spłaty kredytu, powoduje, że wierzytelność banku dotycząca rat uiszczonych w terminie przed rozwiązaniem umowy ulega definitywnemu umorzeniu. Rozliczenie rat niespłaconych w terminie określonym w umowie, których termin wymagalności przypadał przed rozwiązaniem umowy, następuje - co do zasady, o ile strony wyraźnie nie postanowią inaczej - na dotychczasowych zasadach określonych w umowie, włącznie z odsetkami pobieranymi od kredytu przeterminowanego. Z kolei w przypadku wypowiedzenia przez bank umowy kredytu kwota wykorzystanego kredytu, której termin płatności nie nadszedł, staje się wymagalna z chwilą rozwiązania umowy i powstaje obowiązek jej zwrotu w wysokości nominalnej. Co do niej nie doszło do opóźnienia ani zwłoki dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Oczywiście jest zatem, że do tej części wierzytelności nie mogą mieć również zastosowania odsetki od kredytu przeterminowanego, przewidziane na wypadek uchybienia datom zwrotu spełnienia świadczeń wskazanych w harmonogramie spłat (por. wyrok SN w sprawie II CSK 281/16, MonPrBank 2018/6/26.) uznając, że obowiązek pozwanej zapłaty wynagrodzenia dotyczy wyłącznie okresu korzystania z pożyczki, więc nie obejmuje okresu po wypowiedzeniu umowy. W okolicznościach sprawy powód nie wykazał jaka część roszczenia była przeterminowana, a w jakim zakresie stała się wymagalna wskutek wypowiedzenia. W tej sytuacji apelacja w tym zakresie podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Mając przedstawione okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w punkcie I. wyroku.

W tej sytuacji modyfikacji podlegało także rozstrzygnięcie o kosztach procesu, które winien w całości ponieść pozwany jako strona przegrywająca sprawę na podstawie art. 98 k.p.c. Z tego względu od pozwanego na rzecz powoda zasądzono 217 zł (z tytułu opłaty sądowej od pozwu 200 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł – powoda reprezentował pracownik).

Z tych przyczyn apelacja pozwanego okazała się w całości bezzasadna. Choć miał rację pozwany wskazując na naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. w sytuacji, gdy Sąd Rejonowy - uznając na niewykazaną okoliczność wypowiedzenia umowy, stanowiącą podstawę faktyczną żądania zapłaty - w części uwzględnił roszczenie co do wymagalnych części. Jednak uwzględnienie apelacji powoda wyeliminowało to uchybienie.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. W związku z uwzględnieniem apelacji powoda i oddaleniem apelacji pozwanego należało powodowi zwrócić poniesione przez niego koszty, tj. 200 zł z tytułu opłaty od apelacji.

Karolina Obrębska